

VICE-MINISTER-PRESIDENT
MINISTER VAN
VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN
EN SPORT

Den Haag, 10 september 2002

De heer dr. F.J.H. Don
Directeur Centraal Planbureau
v. Stolkweg 14
2585 JR Den Haag

Beste Henk,

Vorige week kondigde ik je al aan een brief te willen sturen met een paar punten die ik in het beknopte bestek van onze vergadering niet in detail aan de orde wilde stellen. Deze brief bereikt je via Herman Huisbroek, die ik heb gevraagd om ook eens te bezien op welke manier de wetenschappelijke verankering van het CPB in de internationale wetenschappelijke wereld nog kan worden versterkt.

In de vergadering van de REA bleek al uit bijval van collega-bewindslieden dat de thema's die ik hieronder noem ook breed in het kabinet leiden tot interesse over de aansluiting tussen CPB en internationale wetenschappelijke normen.

In mijn eerste, korte, interventie noemde ik je de volgende thema's.

1. Wij hebben al eerder publiekelijk van gedachten gewisseld over het dynamische pad van de "balanced budget multiplier". Je zult je herinneren dat twintig jaar geleden jijzelf en je collega's bij het CPB uitgingen van de hypothese dat de combinatie van lagere uitgaven en lagere belastingen tenminste acht jaar zou leiden tot een lagere economische groei. Ook nu is weer actueel hoe snel een verbetering in de "replacement rate" in combinatie met besparing op de collectieve uitgaven kan leiden tot een hogere economische groei. Het zou mij heel belangrijk lijken – ook vanwege toekomstige discussies in het kabinet – om snel te toetsen of de modellen bij het CPB beantwoorden aan moderne wetenschappelijke inzichten.

2. De modellen bij het CPB laten weinig ruimte voor kwalitatieve overwegingen en al helemaal geen ruimte voor organisatorische aspecten. Ook knelpunten in de infrastructuur, in het opleidingspeil van de beroepsbevolking, of bij de kwaliteit van het leven zijn wel belangrijk voor locatie beslissingen van bedrijven en burgers, maar spelen geen rol in het model. Vandaar dat in de analyse van de Nederlandse concurrentie positie haast uitsluitend kostenaspecten een rol spelen, terwijl toch algemeen bekend is dat in Zwitserland de kosten van levensonderhoud zeer veel hoger zijn dan bij ons, maar het aantal gewerkte uren per hoofd van de bevolking eveneens.

VICE-MINISTER-PRESIDENT

MINISTER VAN
VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN
EN SPORT

De vraag rijst of er niet een steeds grotere spanning ontstaat tussen de toetsen op het concurrentie vermogen zoals ook uitgevoerd door het Ministerie van Economische Zaken enerzijds en de berekeningen van de erg nationaal georiënteerde modellen van het CPB anderzijds.

3. In de macro economische verkenning staat een aantal pagina's over de analyse van kosten en baten. Minister v.d. Hoeven merkte terecht op dat twijfel kan bestaan aan de huidige kosten-batenanalyse bij het CPB van projecten die te maken hebben met opleiding en kwalificatie van de huidige toekomstige beroepsbevolking. Je kent mijn kritiek op de kosten-baten analyses bij het CPB die geen ruimte laten voor "consumenten surplus" in hetzij de transportmarkt, hetzij de woningmarkt, dan wel beide. Het gaat hier om een heel fundamenteel punt in tal van kosten-batenanalyses bij het CPB waarbij naar mijn huidige mening standaard inzichten uit de literatuur fout zijn verwerkt. Ook de kosten-baten analyse van de kinderopvang door het CPB was helaas exemplarisch voor veel analyses waarbij tamelijk triviale aspecten toevallig goed in het model passen maar belangrijke aspecten van beleid buiten zicht verdwijnen. Ik mag toch hopen dat de kosten en baten van een nieuw stelsel in de gezondheidszorg niet worden berekend door een Nederlands rekenmodel, maar – voor zover mogelijk – voortvloeien uit een intelligente internationale vergelijking.

De drie hierboven genoemde thema's – het effect op de economische groei van lagere belastingen, buitenlandse lessen voor de economische groei die verder gaan dan wat een nationaal rekenmodel kan aantonen, en een kosten-baten analyse die past bij de standaard internationale literatuur – zijn belangrijk voor het beleid.

Waar het mij om gaat is om tenminste deze drie grote thema's zo op de agenda te plaatsen dat het Kabinet goed kan beoordelen of het werk van het CPB nog steeds beantwoordt aan standaard normen in de internationale economische literatuur. Met veel interesse zie ik uit naar de beslissingen van collega Heinsbroek over de vorm van een discussie over deze thema's.

Mij verheugend op onze toekomstige ontmoetingen,
met vriendelijke groet,

Eduard J. Bomhoff